

К. Ю. Мельник. Вікові передумови відбору навчальних стратегій у вивченні іноземної мови на старшому етапі загальноосвітньої середньої школи

К. Ю. Мельник

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. пед. наук, старший викладач

Н. С. Щерба

Вікові передумови відбору навчальних стратегій у вивченні іноземної мови на старшому етапі загальноосвітньої середньої школи

Приєднання України до Болонського процесу, що послужило поштовхом до трансформації традиційного формату вітчизняної середньої освіти на компетентнісний, змінило орієнтири і дисципліни "Іноземна мова" (ІМ). Згідно чинної нормативної документації метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції [2: 62], що складається з чотирьох основних компонентів – мовленнєвої, мовної, соціокультурної та стратегічної. Стратегічна компетенція виділяється з-поміж інших складових, оскільки вона акумулює в собі *стратегії* – способи навчання, що мають застосовуватись учнями для оволодіння іншими вказаними компонентами комунікативної компетенції. Однак, питання відбору та класифікації стратегій, розвиток яких є доцільним для формування тих чи інших компетенцій на тому чи іншому етапі вивчення іноземної мови (ІМ), є ще недостатньо дослідженим у вітчизняній методиці, що становить **актуальність** даного дослідження. **Метою** цієї статті є спроба обґрунтувати групи стратегій, засвоєння яких є посиленням для учнів старшого етапу у вивченні ІМ.

Стратегія визначається як певним чином організована, цілеспрямована та керована лінія поведінки, обрана індивідом для виконання завдання, яке він/вона ставить собі сам/сама, або з яким він/вона стикається [3: 10]. Згідно одного з найвідоміших у світі каталогів навчальних стратегій SILL (Strategy Inventory for Language Learning) [4], всі стратегії, що використовуються у вивченні ІМ, поділяються на 6 основних груп. Спираючись на запропоновану в ньому класифікацію стратегій, та провівши теоретичний аналіз вікових особливостей учнів старшого етапу навчання, було укладено таблицю 1.

**Таблиця 1. Готовність старших школярів до
використання стратегій**

№	Вікові особливості учнів етапу	Групи і приклади стратегій
1	Розвиток умінь користуватись різними прийомами запам'ятовування, творчою уявою [1: 239].	Стратегії запам'ятовування: використання зображень та уявних образів, римування, фізичних рухів тощо.
2	Перехід до вищих рівнів абстрагуючого та узагальнюючого мислення [1: 233].	Когнітивні: міркування, аналіз, підбиття підсумків, класифікація, синтез, дедукція, індукція і т. д.
3	Оволодіння логічними операціями [1: 233].	Компенсаторні: здогадка, побудова логічних умовиводів тощо.
4	Вдосконалення здатності до самокритики, самоперевірки [1: 239].	Метакогнітивні: планування, контроль, оцінка, самооцінка, самоконтроль.
5	Прагнення до доброзичливих стосунків з дорослими, до різних форм суспільних контактів [1: 227].	Соціальні: різні форми співпраці з учителем і однокласниками у вивченні іноземної мови.
6	Виражений емоційний характер пізнавальної діяльності. [1: 241]	Афективні: різні форми самозаохочення до навчання.

Таким чином, вікові особливості школярів старшого етапу не перешкоджають їм користуватися усіма групами стратегій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Вікова психологія / За ред. Г. С. Костюка. – К.: Вид-во "Радянська школа", 1976. – 272 с.
2. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Книга вчителя іноземної мови: довідково-метод. Видання / Упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. – Вид. 2-ге, доповн. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 416 с.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. / [наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Oxford R. L. Language learning styles and strategies / R. L. Oxford. – Режим доступу: <http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:owH-GTliEicJ:web.ntpu.edu.tw/~language/workshop/read2.pdf>